

Viimasel ajal on Tartu Riikliku Ülikooli sõjanduskateedris välja kujunenud küllaltki pingeline olukord. 1988. aasta kevadsemestril pöördus matemaatikateaduskonna komso-molibüroo üliõpilaste nimel rektoraadi ja sõjanduse ka-teedri juhtkonna poole ette-panekutega muuta õppetöö kor-raldust sõjanduse kateedris. Pärast arutelu parteiorgani-satsioonis ja nõupidamist õppejõududega tuli sõjanduse kateedri juhtkond tudengitele vastu ja muutis olemuslikult sõjanduse kateedri õppetöö päevaplaani. Ära jäeti hom-mikune rivistus, õppetöö algus viidi üle 8.15-le, ära jäeti tund igapäevast poliitilis-kas-vatuslikku tööd ja õppetöö lõppes nüüd kell 14.20 endise 17.20 asemel. Muudeti päev-nike teenistuse korda, alates selle aasta septembrikuust ei kaasata majandusteaduskon-na naisüliõpilasi sõjalisele ettevalmistusele. Peale selle algab vastavalt NSV Liidu Hariduskomitee otsusele sõ-janduse õpetamine kolman-dalt kursusele ja rektoraadile on antud õigus viia sõjanduse kursus läbi kahe aastaga seni-se kolme asemel.

Kuidas siis võtsid selle vastutuleku vastu üliõpila-sed? Väga omapäraselt. Peaaegu kõik ülikooli teadus-konnad nurja-sid septembri-kuus õppetöö sõjanduse ka-teedris. Ilma mõjuva põhju-seta jäeti vahe-le tuhandeid õppetunde. Pärast sõjanduse organiseeritud boikoteeri-mist (teisiti toimunud kva-lifitseerida ei saa) kogu-nesid TRÜ sõjanduse kateedri ülema kabinetti grupi «Üli-kool relvavabaks!» esindajad. Grupi nimel oli kateedri ju-hatusele esitatud rida kahe-nädalase täitmise tähtajaga nõudmisi ja teatatud: «Kui nõudmisi ei rahuldada, kordub kõik taas.» Vaat nii! Ühiste pingutuste asemel probleemi lahendamiseks boikott ja konstruktiivse lähenemise ase-mel ultimaatum. Ja kõik see toimub perestroika kiirenda-mise ja demokraatia lipu all. Kusjuures kateedri ülema vestluses selle grupiga olid peaaegu kõik küsimused lu-batud. Osa üliõpilaste nõud-misi leidis kateedri õppejõu-dude mõistmist. Siiski arva-me, et asjal peab olema mõist-likkuse piir, mõõdutunne. Jõu-takse isegi nii kaugele, et nõutakse rühma korrapidaja-te, raportite, tervitustele vas-tamiste jne. kaotamist. Võib-olla näeb tobe välja see, kui kuskil eesti keele loengus lä-heb korrapidajanoormees (või tütarlaps) rivasammul õppe-jõu juurde, kannab talle sel-gelt ette ja grupp vastab val-jult: «Soovin tervist...» Nii-sama tobe hakkab välja nä-gema see, kui seda sõjanduse kateedris ei tehta. Need ritu-aalid on sõjaväelise viisakuse algreegliid, mis poogitakse tu-levastele ohvitseridele külge juba õpetamisprotsessi käigus sõjanduse kateedris. Ja tule-vastel pedagoogidel peaks ole-ma teada, et õpetamine ja kasvatamine on üks protsess. Kusjuures sõjanduse kateedri spetsiifika on selline, et õp-petöö läbiviimiseks on vaja välja võtta relvad, salajased õppevahendid, sõjaline varus-tus ja vastutada nende säilu-mise eest. Õppemeister ei ole võimeline kindlustama õppe-vahenditega kõiki rühmi, kui õppetöö toimub mitmetes auditooriumides ja põllul. Ei tasu kulutada energiat selleks, et vabaneda kord aastas täi-detavast korrapidajakohus-tusest.

Nüüd veel grupi «Ülikool relvavabaks!» ajalehes «TRÜ» ilmunud pöördumisest. Selles, et ühel üliõpilasel või rüh-mal üliõpilastel on oma vaa-

ted sõjanduse õpetamisele kõrgkoolis, ei ole midagi ülla-tavat. Meie arvates näeb ime-lik välja hoopis see, et TRÜ rektoraadi, parteikomitee ja komso-molikomitee häälekand-jas trükitakse ära grupi üles-kutse «... Ühinema protestis sõjanduse õpetamise vastu». Septembri lõpul, pärast seda pöördumist katkestasid arsti-teaduskonna ja majandustea-duskonna üliõpilased sõjandu-se kateedrikülastamise. Olukord kujuneb selliseks, et nurja-takse sõjanduse programmi läbimine ja keegi ei kanna boikoti organiseerimise eest mitte mingisugust vastutust. Arusaamatu on rektoraadi, parteikomitee ja komso-molikomitee reaktsioon üliõpilaste organiseeritud boikotile. As-jade loogika järgi peab keegi kandma personaalset vastu-tust. Füüsika-keemiateadus-konna, kehakultuuriteadus-konna ja arstiteaduskonna üliõpilased jätkavad õppetöölt lahkumist, aga bioloogia-geo-graafiateaduskonnast ei ole sel aastal sõjanduse kateedris käinud ühtegi üliõpilast. Aga kahe ja poole kuu pärast tu-leb õiendada sessioon ja iga-üks peab oma teadmisi indi-viduaalselt näitama.

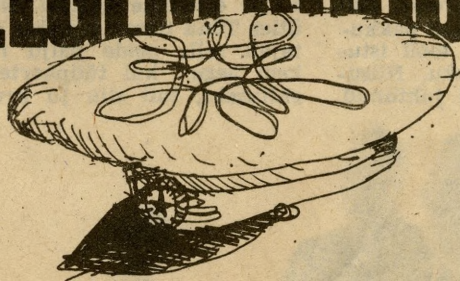
tegevusalast ja -laadist ning elukohast on kohustatud läbi tegema tegevteenistuse NSV Liidu relvajõududes.» Kuni kehtib seadus, oleme kohusta-tud teda täitma. Ja kui kelle-legi midagi ei meeldi, on või-malus seda meie seadusandlu-se raames muuta. Igasuguseid katseid nurjata sõjanduse õpetamist vaatame meie eel-kõige kui maa kaitsevõime õõnestamist.

Lõpetuseks tahaks meenu-tada veel selle aasta septemb-ri lõpul M. Gorbatšovi sõnu massiteabevahendite juhtide-ga toimunud kohtumisel:

«Tuleb intensiivselt, nii na-gu tegime seda uutmise algul, käsitleda vastutuse suurenda-mise ning distsipliini ja korra tugevdamise teemat. Oleme selle unustanud, seltsimehed. Sellela aga uutmist ellu ei vii. Meil on nagu õhku vaja korda, vastutust ja distsipli-i-ni.»

TRÜ SÕJANDUSE
KATEEDRI PARTEIBÜROO

MÕTEL GEM KOOS

Pöördumise autorid võitle-vad sõjanduse kõrgkoolist eemaldamise eest.

Vaadakem, kuidas on see probleem lahendatud teistes maades, näiteks USA-s. Re-servohvitseride ettevalmista-mise põhilülks on seal ülikoo-lide ja kolledžite juures funk-tioneerivad kursused.

Maavägede reservohvitseri-de kursused on organiseeritud 287 kõrgema õppeasutuse juu-res. Kursused lõpetanud moo-dustavad 70 protsenti Ameer-ika armeed täiendavatest ohvitseridest. Ohujõudude re-servohvitseri ette valmista-vad kursused on avatud 141 kolledži ja ülikooli juures. Merejõudude reservohvitseri-dele on kursused 55 kõrgkoo-lis. («Zarubežnoje Voennioje Obozrenije» nr. 3, 1983.)

Teistes NATO maades on reservi ettevalmistamise süsteem natuke erinev. Re-servi ettevalmistamine on üks tähtsamaid ükskõik miil-lise oma relvajõudude lahinguvalmiduse eest hoolt kandva riigi kaitsevõime tegureid.

Grupp «Ülikool relvava-baks!» võitleb ka selle eest, et üliõpilasi ei kutsutaks armeesse aega teenima. Oleta-gem, et kahe aasta pärast minnakse sõjanduse õpetami-sel taas üle printsiipidele, mis kehtisid siis, kui üliõpi-lasi veel tegevteenistusse ei kutsutud. Aga kui üliõpilasi enam sõjanduse õpetamisesse ei kaasata, kus on siis sotsi-aalne õiglus? «Nõukogude Sot-sialistlike Vabariikide Liidu seaduse üldisest sõjaväekohus-tusest» kolmandas paragrah-vis on öeldud, et «Kõik NSV Liidu meeskodanikud, olene-mata päritolust, sotsiaalsest ja varalisest seisundist, rassi-lisest ja rahvuslikust kuulu-vusest, haridusest (auto-rite kollektiivi sõrendus), kee-lest, suhtumisest religioonisse,

SAMAL TEEMAL:

«ÕPPEAINE, MIDA POLE OLEMAS»

EDASI

7. juuni 1988